

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор

Максим Тимошенко

«30» квітня 2026 р.

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПЕДАГОГІЧНУ ПРАКТИКУ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ
У НАЦІОНАЛЬНІЙ МУЗИЧНІЙ АКАДЕМІЇ УКРАЇНИ

Схвалено Вченою радою
НМАУ ім. П.І. Чайковського
Протокол № 4, Наказ №279-А
від «28» листопада 2019 р.

Зміни затверджено рішенням Вченої ради
НМАУ ім. П.І. Чайковського
від 30.06.2025 р., протокол № 13

Зміни затверджено рішенням
Вченої ради НМАУ
протокол № 12, Наказ №81-А
від 30.04.2026 р.

Київ, 2026.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення про педагогічну практику аспірантів Національної музичної академії України¹ (далі – Академія) визначає мету, завдання, порядок організації та форми проходження навчально-педагогічної практики аспірантами, які навчаються з відривом і без відриву від виробництва.

1.2. Педагогічна практика на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти є складовою професійної підготовки здобувачів до науково-педагогічної діяльності. Практика передбачає виконання аспірантами видів діяльності, пов'язаних із забезпеченням освітнього процесу у закладах вищої освіти: проведення навчальних занять зі спеціальних і фахових дисциплін, організацію навчальної роботи студентів, участь у науково-методичному забезпеченні навчальних дисциплін, а також набуття практичних умінь та навичок викладацької діяльності.

1.3. Положення розроблене відповідно до:

- Закону України «Про освіту»;
- Закону України «Про вищу освіту»;
- Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261;
- Положення про підготовку здобувачів ступеня доктора філософії в НМАУ, затвердженого Вченою радою Академії.

Зазначеними документами навчально-педагогічна практика визначена як обов'язковий компонент освітньо-наукової програми підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації.

1.4. Відповідно до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук (постанова КМУ № 261), навчально-педагогічна практика є однією з обов'язкових освітніх складових освітньо-наукової програми аспірантури, спрямованою на формування універсальних та фахових компетентностей дослідника. Орієнтовний мінімальний обсяг цієї складової становить не менш як 6 кредитів ЄКТС.

1.5. Організацію та координацію педагогічної практики аспірантів здійснює випускова кафедра, за якою закріплений аспірант відповідно до індивідуального плану підготовки. Кафедра забезпечує призначення науково-педагогічного працівника, відповідального за керівництво практикою (куратора), та створює умови для набуття здобувачем необхідних педагогічних компетентностей.

---

¹ **Примітка:** 11 грудня 2025 року у тексті Положення технічно змінено назву міністерства з «Міністерство культури та стратегічних комунікацій України» на «Міністерство культури України» без повторного затвердження Вченою радою.

1.6. Основною базою проходження навчально-педагогічної практики є кафедра, за якою закріплений аспірант. За потреби та з урахуванням специфіки теми дисертаційного дослідження практика може проводитися на інших кафедрах історико-теоретичного факультету. Аспіранту також може бути надано право проходження практики на споріднених кафедрах інших закладів вищої освіти України за погодженням випускової кафедри та відповідного структурного підрозділу приймаючого закладу. Таке рішення має забезпечувати досягнення запланованих результатів навчання та дотримання академічної доброчесності.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

2.1. Метою навчально-педагогічної практики є формування у здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти практичних умінь і навичок навчально-методичної та викладацької діяльності, необхідних для здійснення науково-педагогічної роботи у закладах вищої освіти.

2.2. У процесі проходження навчально-педагогічної практики аспіранти повинні оволодіти знаннями щодо:

- організації освітнього процесу у закладах вищої освіти;
- змісту, структури та функцій викладацької діяльності;
- методики підготовки та проведення лекційних, практичних і семінарських занять;
- принципів організації самостійної й індивідуальної роботи студентів;
- основ педагогіки вищої школи;
- засад навчально-методичної роботи та підготовки навчально-методичного забезпечення дисциплін;
- психологічних особливостей навчання, музично-творчої діяльності та міжособистісної взаємодії у студентській аудиторії.

2.3. У межах практики аспіранти повинні сформувані такі *компетентності*:

- здатність структурувати, адаптовувати й перетворювати наукові знання у навчальний матеріал відповідно до цілей заняття;
- уміння систематизувати навчальні, методичні та виховні завдання;
- володіння методами інтерактивного та проблемно-орієнтованого навчання, навичками розроблення ситуаційних, тестових і творчих завдань;
- здатність застосовувати сучасні освітні, цифрові та мультимедійні технології;
- уміння розробляти типові й робочі програми навчальних дисциплін, силлабуси;
- визначення структури та логіки лекційного, практичного і семінарського заняття згідно з поставленими результатами навчання;

- підготовка навчально-методичних матеріалів для різних видів освітньої діяльності;
- ведення документації щодо планування, організації та оцінювання педагогічної діяльності;
- дотримання принципів академічної доброчесності у викладацькій роботі.

2.4. У процесі проведення навчальних занять аспіранти повинні продемонструвати здатність:

- формулювати навчальні цілі та результати навчання;
- обґрунтовано добирати тип заняття та відповідні методи навчання;
- застосовувати різні форми організації навчальної діяльності студентів;
- проводити поточний і підсумковий контроль знань;
- здійснювати оцінювання результатів навчальної діяльності студентів із використанням прозорих критеріїв та інструментів оцінювання.

2.5. Під час відвідування занять науково-педагогічних працівників аспіранти повинні ознайомитися з різними способами:

- структурування, подання та логічної організації навчального матеріалу;
- активізації пізнавальної діяльності студентів;
- застосування професійної риторики та комунікації у викладацькому середовищі;
- методів контролю й оцінювання результатів навчання у вищій школі;
- використання сучасних педагогічних технологій і цифрових інструментів у викладанні.

2.6. Навчально-педагогічна практика спрямована на досягнення обов'язкових результатів навчання, передбачених освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії в Академії. У процесі проходження практики аспіранти демонструють сформованість таких результатів навчання:

- здатність планувати та організовувати освітній процес, застосовувати методики навчання й оцінювання відповідно до сучасних вимог вищої освіти;
- здатність розробляти навчально-методичне забезпечення дисциплін (силлабуси, робочі програми, методичні матеріали);
- уміння ефективно комунікувати зі студентською аудиторією, володіти професійною риторикою та академічною культурою;
- здатність здійснювати викладання фахових дисциплін, адаптуючи складні наукові положення для навчання студентів;
- здатність застосовувати інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі;

- спроможність здійснювати академічно добросчесне оцнювання, застосовувати прозорі та обгрунтовані критерії контролю навчальних досягнень;
- здатність до рефлексії та аналізу власної педагогичної діяльності, визначення напрямів її вдосконалення;

Зазначені результати навчання підтверджують сформованість у здобувачів необхідних педагогичних і методичних компетентностей, що є невід'ємною складовою підготовки науково-педагогичних кадрів вищої кваліфікації.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Навчально-педагогична практика аспірантів включає комплекс видів діяльності, спрямованих на формування професійних компетентностей майбутнього науково-педагогичного працівника і забезпечує застосування отриманих знань у реальних умовах освітнього процесу.

3.1. Ознайомлення з організацією освітнього процесу у закладах вищої освіти:

- структура семестрового циклу навчання;
- види навчальних занять та форми організації роботи студентів;
- нормативні документи (робочі програми, силлабуси, критерії оцнювання);
- особливості музично-теоретичної та музично-історичної підготовки студентів.

3.2. Вивчення досвіду роботи провідних викладачів Академії шляхом відвідування лекційних, практичних, семінарських та інших аудиторних занять, аналізу використаних методик, педагогичних прийомів, способів взаємодії зі студентами, форм та інструментів оцнювання.

3.3. Розроблення навчально-методичних матеріалів:

- складання тематичного плану та структури навчального курсу;
- підготовка робочих програм, силлабусів, методичних матеріалів;
- добір навчального контенту, медіаресурсів та інструментів інтерактивного навчання;
- розроблення тестових, ситуаційних, творчих завдань та критеріїв їх оцнювання.

3.4. Самостійне проведення навчальних занять (лекційних, практичних, семінарських) із дотриманням методичних вимог, академічної добросчесності та використанням сучасних освітніх технологій. Аналіз результатів занять та самооцінка професійної діяльності.

3.5. Участь в оцнюванні результатів навчання студентів:

- перевірка письмових, практичних, творчих робіт;

- участь у поточному та підсумковому контролі;
- застосування прозорих критеріїв і методів оцінювання;
- участь у заліково-екзаменаційних заходах (за погодженням керівника практики).

3.6. Індивідуальна робота зі студентами:

- проведення консультацій з навчальних дисциплін;
- надання рекомендацій щодо підготовки індивідуальних завдань, рефератів, творчих робіт;
- допомога у підготовці студентських наукових досліджень, участі в конференціях і наукових заходах.

3.7. Опрацювання та застосування цифрових інструментів і освітніх платформ з метою підвищення ефективності навчального процесу, зокрема:

- використання електронних освітніх середовищ Академії (дистанційні заняття, репозиторії навчальних матеріалів);
- створення та використання мультимедійних презентацій, аудіо- та відеоматеріалів;
- опрацювання платформ для дистанційного та змішаного навчання (Zoom, Google Classroom, Moodle тощо);
- формування цифрової грамотності як складової професійної компетентності науково-педагогічного працівника;
- дотримання принципів академічної доброчесності у використанні цифрових ресурсів, включаючи коректні цитування, авторське право та етичне застосування технологій штучного інтелекту.

4. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ НАВЧАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

4.1. Загальне керівництво навчально-педагогічною практикою та науково-методичне консультування здійснює науковий керівник аспіранта або призначений кафедрою науково-педагогічний працівник, відповідальний за практику, згідно з його індивідуальним планом та обліком навчального навантаження.

4.2. Загальний обсяг навчально-педагогічної практики виконується протягом другого та третього років підготовки аспіранта (за потреби строки можуть бути змінені в індивідуальному порядку).

Практика включає такі складові:

- *Пасивна практика* (навчально-методична діяльність): підготовка до проведення занять; розроблення навчально-методичних матеріалів; аналіз занять викладачів; проведення консультацій; участь у керівництві

навчальною, творчою та науковою діяльністю студентів; підготовка й удосконалення планів занять, дидактичних матеріалів тощо.

- *Активна практика* (аудиторна робота аспіранта): проведення семінарських, практичних занять або окремих фрагментів лекційних занять; участь у контролі та оцінюванні навчальних досягнень студентів.

4.3. Терміни проходження практики та індивідуальний зміст її видів визначаються індивідуальним планом аспіранта, затвердженим науковим керівником і завідувачем кафедри, на якій аспірант проходить практику. Зміст практики може коригуватися з урахуванням специфіки наукової теми, освітньої програми та можливостей кафедри.

4.4. Кафедри забезпечують формування та регулярне оновлення інформації про можливі види навчально-педагогічної діяльності, які можуть бути запропоновані аспірантам (відвідування занять, участь у методичній роботі, проведення консультацій, семінарських і практичних занять тощо). Кафедра у встановлені терміни (вересень) інформує відділ аспірантури та докторантури Академії з метою узгодження із навчальними планами та здійснення моніторингу виконання освітньо-наукової програми. Кафедра визначає конкретні види педагогічної діяльності аспіранта відповідно до його індивідуального плану, передбачаючи можливість гнучких індивідуальних траєкторій, водночас забезпечуючи належний рівень контролю якості.

5. ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

5.1. За результатами проходження навчально-педагогічної практики аспірант зобов'язаний:

- *звітувати* про виконану педагогічну діяльність на засіданні кафедри, до якої він прикріплений. *Звіт* аспіранта повинен відображати види проведеної педагогічної діяльності. Звіт фіксується в індивідуальному плані аспіранта;
- подати до відділу аспірантури та докторантури *витяг з протоколу засідання відповідної кафедри*, що підтверджує затвердження звіту про проходження практики;
- отримати *відгук наукового керівника* щодо виконання практики, який фіксується в індивідуальному плані аспіранта.

5.2. Аспіранти, які здійснюють викладацьку діяльність у межах Академії на підставі трудової угоди, звільняються від проходження навчально-педагогічної практики та атестуються кафедрою на основі наданої звітної документації.

5.3. Аспіранти мають право проходити навчально-педагогічну практику в інших закладах вищої освіти України або за кордоном. У цьому випадку підставою для затвердження педагогічної практики є надання:

- довідки з закладу вищої освіти, яка підтверджує педагогічне навантаження аспіранта та перелік дисциплін, які він викладає.

Обсяг практики при цьому не повинен бути меншим, ніж визначено чинним законодавством України та освітньо-науковою програмою.

5.4. Зазначена документація зберігається в індивідуальному плані аспіранта та використовується під час його атестації, а також для підтвердження виконання освітньо-наукової програми та формування результатів навчання.

6. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ АСПІРАНТА

6.1. Аспірант спільно з науковим керівником визначає строки проходження практики на одному з курсів підготовки в аспірантурі, залежно від рівня педагогічної та наукової підготовки, плану роботи над дисертаційним дослідженням та індивідуального навчального плану.

6.2. Аспірант має право:

- звертатися з усіх питань, що виникають під час проходження практики, до наукового керівника, завідувача кафедри та відповідального викладача;
- вносити пропозиції щодо вдосконалення організації навчально-педагогічної практики;
- відвідувати заняття провідних викладачів Академії для вивчення методики викладання та ознайомлення з передовим педагогічним досвідом (за попередньою домовленістю).

6.3. Аспірант зобов'язаний:

- виконувати всі види діяльності, передбачені програмою навчально-педагогічної практики;
- ретельно готуватися до кожного заняття та педагогічної діяльності;
- дотримуватися правил внутрішнього розпорядку Академії, розпоряджень адміністрації та керівників практики;
- подавати звітну документацію на кафедру після завершення практики.

6.4. У разі невиконання вимог практики, відхилень від індивідуального плану або неналежного виконання завдань практики аспірант може бути відсторонений від її проходження.

6.5. Аспірант, відсторонений від практики або чиї результати роботи на практиці визнані незадовільними, вважається таким, що не виконав індивідуальний план підготовки, і відповідно до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (Постанова КМУ від 23 березня 2016 р. № 261) може підлягати відрахуванню.

7. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКА/КУРАТОРА НАВЧАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

7.1. Загальне керівництво та контроль за проходженням навчально-педагогічної практики аспіранта здійснює завідувач кафедри, до якої закріплений аспірант.

7.2. Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням індивідуального плану практики покладається на наукового керівника аспіранта або призначеного керівника практики, який:

- забезпечує чітку організацію, планування та облік результатів практик;
- затверджує загальний план-графік проходження практики та визначає її місце у системі індивідуального планування аспіранта;
- визначає тематику занять і навчальні групи для проведення навчально-педагогічної практики;
- надає методичну допомогу аспіранту в плануванні та організації навчальної взаємодії зі студентами;
- контролює виконання практики, відвідування занять та інші види педагогічної діяльності аспіранта, вживає заходів для усунення недоліків у організації практики;
- готує відгук на звіт аспіранта про проходження практики, який фіксується в індивідуальному плані;
- за керівництво навчально-педагогічною практикою науковий керівник або куратор отримує від 20 до 40 годин навчального навантаження на рік відповідно до положень Академії.